

1 - Resitasjon av hellig tekst – Vietnam (utdrag på ca 4:30 min)

Dette utdraget dokumenterer to former for resitasjon av hellige tekster, slik det kan foregå i vietnamesiske klostre eller templer. Vietnamesisk buddhisme tilhører i hovedsak *mahayana*-retningen, siden *viet*-folket mottok buddhismen fra Kina i nord. Derfor resiteres ofte de hellige *sutraene* (læretekstene) på kinesisk. I det samme østasiatiske området, det vil si i land som Thailand, Kambodsja, Burma, Laos, ble buddhismen imidlertid mottatt fra vest, i det *theravada* ble spredt fra India og Sri Lanka østover langs kysten. Det vietnamesiske buddhisttempelet på Løvenstad utenfor Oslo er et *zen*-tempel, selv om elementer fra andre buddhistiske retninger også er integrert her.

Selv om vietnamesisk buddhisme altså skiller seg fra buddhismen i de omkringliggende landene, har dette eksemplet rent musikalsk mer til felles med tradisjonell sørøst-asiatisk musikk enn med kinesisk. Et kjennetegn ved denne musikken er stor grad av heterofoni, det vil si at den tidvis bryter med monofoni (enstemthet), uten at den dermed kan karakteriseres som polyfoni (flerstemthet).

I den første delen av utdraget akkompagneres de sørvietnamesiske munkene av et ensemble – egentlig et tradisjonelt hoffensemble. Slik musisering har gjerne funnet sted i forbindelse med høytider, stort sett i tempelgården, det vil si utenfor selve tempelet. I ensemblet kan vi høre instrumenter som bjeller, fele og trommer, samt tre og metall som slås imot hverandre for å markere rytme. Sangen er melismatisk, det vil si med flere toner per stavelse, og rytmen er synkopert – ikke ulikt den vi finner i tradisjonelt vietnamesisk teater.

I den andre delen av utdraget hører vi resitasjon i mer klassisk forstand, jamfør resitasjon av *mantraer* og andre hellige tekster i andre musikkseksemplene fra buddhismen (se nedenfor), hinduismen, jødedommen og islam. Her er det i større grad teksten eller stavelsene som definerer melodi og rytme. Resitasjonen ledsages av enkle rytmeinstrumenter som bidrar til at lese- eller syngerytmen holdes gjennom hele resitasjonen. Jamfør diskusjonen om bruk av instrumenter som vi har gjort rede for i artikkelen om musikk i buddhismen.

Når elevene skal arbeide med dette utdraget, foreslår vi fire tilnæringsmåter. De kan selvsagt kombineres, justeres og tilpasses elevene på ulike måter i lys av alder, interesser og bakgrunn:

- 1) En fri tilnærming med vekt på den enkeltes umiddelbare assosiasjoner. Hva hører jeg? Virker det spennende? Vakkert? Kjedelig? Hva tror jeg de synger om? Virker det fremmed eller kjent? Og så videre.
- 2) En mer musikkfaglig tilnærming med vekt på instrumentene vi hører, rytmen og melodien, tonesprang, modus, med mer.
- 3) En mer religionsfaglig tilnærming, der en arbeider med utgangspunkt i musikkseksempelen og forsøker å se det i sammenheng med nærliggende elementer som *sutraene* (hva slags tekster er de?), munkevesenet og høytidene (først og fremst *vesak* og *vulan*; dette utdraget er hentet fra en *vulan*-feiring).
- 4) En mer overordnet tilnærming der en forsøker å se musikken i lys av buddhismen generelt og vietnamesisk buddhisme spesielt.